

βρυν-ἀναβρυτάρι, ἀναπάνιμο-ἀναπανιμάρι, ἀνοίγω-ἀνοιγάρι, ἀποκνός-ἀποκντάρι, ἀποξύνω-ἀποξυστάρι, ἀρμέγω-ἀρμεγάρι, ἀρπάγης-ἀρπαχτάρι, κρεμαστός-κρεμαστάρι κττ. 2) Ἐξ οὗσ. καὶ ἐπιθ. καὶ ρημάτων δηλοῦντα οἶον: ἀποδκενῇ-ἀποδκενάρι, ἀποσιάτης-ἀποσιατάρι, γεμάτος-γεματάρι, θροῶν-θροφάρι, κεφαλῇ-κεφαλάρει, μακρύνω-μακρυνάρι, βαλύνω-βαλανάρι. 3) Ἐξ ἀριθμητικῶν δηλοῦντα ποσόν, οἶον: δέκα-δεκάρι, εἴκοσι-εἰκοσάρι, πενήντα-πενηντάρι κττ. 4) Ἐκ ρημάτων ἢ ρηματικῶν οὐσιαστικῶν δηλοῦντα οἶον: ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας, οἶον: ἀπόλυσι-ἀπολυσάρι, ἀπομένω-ἀπομεινάρι, ἀποστροφή ἢ ἀποστρέφω-ἀποστροφάρι, ἀπογεννῶ-ἀπογεννάρι κττ.

ἀρι μόν. Θήρ. Σῦρ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ οὗσ. ἄρα (II).

Ἀπαντᾷ μόνον εἰς τὴν φρ. ἀρι μανρι δηλοῦσαν πλήρη ἀδιαφορίαν δι' ὅ,τι μέλλει νὰ συμβῇ: Ἐγὼ θὰ τὸν δειρῶ καὶ ἀρι μανρι Σῦρ. Ἐγὼ θὰ φέγω καὶ ἀρι μανρι αὐτόθ. (Τὸ μανρι ἐκ τοῦ μαῦρος-μαύρα ἐσχηματίσθη κατὰ τὸ ἀρι, δι' ὃ πβ. τὴν φρ. αὔρα-μαύρα ἐν λ. ἄρα (II)).

-αριᾶ κατάλ. παραγωγικὴ κοιν.

Ἐξ οὐσιαστικῶν ληγόντων εἰς -ιά, ἐσχηματισμένων δὲ ἐξ οὐσιαστικῶν εἰς -άρι, οἶον: καλαμάρι-καλαμαριά, μαστάρει-μασταριά, φεγγάρι-φεγγαριά κττ., ἀπεσπάσθη ὁλόκληρον τὸ -αριᾶ ὡς παραγωγικὴ κατάλ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν δηλοῦντα 1) Ὅ,τι καὶ τὸ πρωτότυπον, οἶον: ζυγός-ζυγαριά κττ. 2) Συνθετώτερον τι καὶ περιεκτικώτερον, οἶον: κλειδί-κλειδαριά, σκῶτι-σκωταριά κοιν. μουστακαριά (μεγάλη μουστάκα), κολαριά (μέγας κόλος) Ἡπ. (Πβ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ. 11).

-αρία κατάλ. παραγωγικὴ κοιν. -αριᾶ πολλαχ.

Ἐξ οὐσιαστικῶν ληγόντων εἰς -ία, ἐσχηματισμένων δὲ ἐξ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων εἰς -αρος, οἶον: ἀδέκαρος-ἀδεκαρία, ἀπένταρος-ἀπενταρία, φαντάρος-φανταρία κττ., ἀπεσπάσθη τὸ -αρία ὡς κατάλ. Τὸ ἀσυνίζητον μαρτυρεῖ τὴν Ἐνετικὴν προέλευσιν αὐτῆς.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται οὐσιαστικὰ ἐξ οὗσ. δηλοῦντα 1) Πλήθος, οἶον: μαθητῆς-μαθηταρία, μόντης-μορταρία καὶ μορταριά, σελέμης-σελεμαρία καὶ σελεμαριά, τζάμι-τζαμαρία, φοιτητῆς-φοιτηταρία καὶ φοιτηταριά κττ. 2) Τὴν ἀφηρημένην σημ. τοῦ πρωτοτύπου, οἶον: ἀβέρτος-ἀβερταρία, ἀντρεῖος-ἀντρειαριά, μορταριά, σελεμαριά κττ.

ἀριᾶ ἢ, ἀρία Καλαβρ. (Μπόβ.) Πελοπν. (Λακων.) κ.ά. ἀριά πολλαχ. ἀρία Κορσ. Μέγαρ. ἀριός ὃ, Ἄνδρ. Κεφαλλ. Κρήτ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Σάμ. Σκίαθ. ἀρεός Εὐβ. (Αὐλων. Κονίστρ. Κύμ.) ἀριάς Ἡπ. Σκόπ. ἀριος Ἰκαρ. Νάξ. (Βόθρ. Σαγκρ.) Σκῦρ. ἀριους Θεσσ. Μακεδ. ἀριε Τσακων. ἀριο τό, Ἀθ. ἀριου Μακεδ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὗσ. ἀρία.

Τὸ φυτὸν δρυς ἢ ἀρία (quercus ilex ἢ quercus smilax) τῆς τάξεως τῶν κυπελλοφόρων (cupuliferae). Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀρία Ἄνδρ. Ἀττικ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.): Ἀρία Πελοπν. (Μάν.) Ἀριάς Κέρκ. (Ἀργυραῖδ.) Ἀρεός Εὐβ. (Κονίστρ.) Ἀρία τά, Χίος Ἄνω Ἀρία καὶ Κάτω Ἀρία Νάξ. Ἀριάς Πλάι Πελοπν. (Ἀρκαδ.) [**]

ἀρια ἢ, Ἀπουλ. (Καλημ.) Ζάκ. Κέρκ. Κεφαλλ. κ.ά.

Ἰταλ. aria = μορφή, ἥθος, σχῆμα, ἔσμ.

1) Ἐπηρεμένον ὕφος, τόλμη, Κέρκ.: Σοῦ ἔχει μιὰν ἀρια!

2) Ἀήρ, ἄνεμος (διὰ τὴν σημασιολογικὴν ἐξέλιξιν

πβ. καὶ ἀέρας) Ἀπουλ. (Καλημ.) 3) Μελοποιημένον ἄσματιον Ζάκ. Κέρκ. β) Μουσικὸς ἦχος Ζάκ. Κέρκ. Κεφαλλ. 4) Ἐπίπληξις Κεφαλλ.: Πότε θ' ἀκούσης τὴν ἀριά μου!

ἀριῖδα ἢ κοιν. ἀριῖδα Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὗσ. ἀρις. Πβ. Κορ. Ἀτ. 2,64.

1) Ἐργαλεῖον τεκτονικὸν διὰ τοῦ ὁποίου ἀνοίγονται τρύπαι, τέρετρον, τρύπανον Ἀθ. Ζάκ. Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Θεσσ. Θράκ. (Αἰν. Μάδυτ. Σαρεκκλ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Κέρκ. Κεφαλλ. Μακεδ. (Γκιουβ. Καστορ. Καταφύγ. Μελέν. Σισάν.) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Βαμβακ. Βούρβουρ. Λακων. Λάστ. Μεγαλόπ. Τριφυλ.) Προπ. (Ἀρτάκ. Κύζ. Πάνορμ.) Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Κλών.) Χίος. κ.ά. — Κθεοτόκ. Καραβέλ. 12 — Λεξ. Περίδ. Βυζ.: Φρ. Ἡῦρ' ἡ ἀριῖδα ῥόζου (ἐπὶ παρουσιαζομένου προσκόμματος) Ἡπ. Εὐρῆκε ἡ ἀριῖδα τὸ ῥόζο της (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κεφαλλ. Εἶναι ἀριῖδα (ἐπὶ ραδιοῦργου καὶ μηχανογράφου) Κεφαλλ. Γίνουμι ἀριῖδα (καθίσταμαι ἐνοχλητικὸς πρὸς τινα) Ἀκαρναν. Καταφύγ. Σισάν. Τὸν ἔφαί' ἡ ἀριῖδα τοῦ σπιτιοῦ (ὅπως ἡ ἀριῖδα τρυπᾷ τὸ ξύλον, οὕτω καὶ τὸν ἄνθρωπον αἱ οἰκογενειακαὶ φροντίδες) Ζαγόρ. Τὸν πάει ἀριῖδα (ζηλεύει, φθονεῖ) Πελοπν. (Αἰγιάλ.) Ἐχω ἀριῖδα 'ς τὸ μυαλό μου (ἔχω ἔμμονον ἰδέαν) Κθεοτόκ. ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀριῖδι, τριβέλλι, τρυπάνι. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Ἰμβρ. Στερελλ. (Ἀρτοτ.)

2) Εὐθεῖα ράβδος σχήματος τετραπλεύρου ἢ πεπλατυσμένου διὰ τῆς ὁποίας χαράσσεται εὐθεῖα γραμμὴ, κανὼν Ἰων. (Κρήν. Σμύρν.) Σῦρ. Χίος κ.ά. Πβ. Σουῖδ. ἀριῖδες ἢ εὐθεῖα ἀρίς, τὸ τεκτονικὸν ἐργαλεῖον. Συνών. ῥίγα, χάρακας. 3) Τὸ ὅστούν τῆς κνήμης καὶ γενικώτερον τὸ ἀπὸ τοῦ γόνατος μέχρι τῶν σφυρῶν μέρος τοῦ ποδός, κνήμη (ἢ χρῆσις τῆς λ. ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης εἶναι μᾶλλον σκωπτικὴ) σύνθηθ.: Ἀνοίγω-μαζεύω τοῖς ἀριῖδες σύνθηθ. || Φρ. Ἀπλώνω-ξαπλώνω-τεντώνω τὴν ἀριῖδα μου (ἐξαπλώνω ἀναπαυτικὰ τὸ σῶμα) σύνθηθ. Ξαπλώνω τὴν ἀριῖδα μου (περὶ οὐδενὸς φροντίζω, ἡσυχάζω) Ἄνδρ. Καλὰ ἤπλωσεν τὴν ἀριῖδαν του (ἐπὶ τοῦ ἀπολαμβάνοντος ἐν ἀνέσει τὸν κτηθέντα πλοῦτον) Χίος Ἐπλωσεν τὴν ἀριῖδαν του (ἐπὶ τοῦ ὀκνηροῦ) Σῦμ. Τιντώ' τ'ν ἀριῖδα (ἐπὶ τοῦ ὀκνηροῦ καὶ ἀέργου) Καταφύγ. Τ'ν ἐτέντωσε τ'ν ἀριῖδα (ἐπὶ τοῦ ἀποθανόντος) Μλελέκ. Ἐπιδόρπ. 238 Ψωνίζω ἀριῖδα (κακὸν μέρος κρέατος) Ἀρκαδ. || Παροιμ. Μὴν τηρεῖς τὴν ἀριῖδα μου τὴ στραβή, τήρα τὴ γνώμη μου τὴν ἴση (ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν τοὺς λόγους τινὸς ἂν εἶναι ἀληθεῖς χωρὶς νὰ προσέξωμεν εἰς τὴν τυχὸν κακὴν ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ) Γορτυν. Συνών. ἀντζα 1, ἀντζι 1, γάμπα, καλάμι. 4) Ὁ Ἀχιλλεῖος τένων ὃ συνδέων τὴν πτέρναν μετὰ τῆς κνήμης Ζάκ. Κῶς Σῦμ. — Λεξ. Βυζ. 5) Ἡ πτέρνα Ἀδραμ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κέρκ. Λήμν. Μακεδ. (Σισάν.) Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) Χίος κ.ά.: Φρ. Δὲ βαστάει ἡ ἀριῖδα τ' (ἐπὶ τοῦ δειλοῦ. Συνών. φρ. δὲ βαστᾷνε τὰ κότσια του) Σισάν.

ἀριδάκι τό, πολλαχ.

Ὑποκορ. τοῦ οὗσ. ἀριῖδα.

Μικρὸν τρύπανον. Συνών. ἀριδοπούλλα, τρυπανάκι.

ἀριδαλᾶς ἐπιθ. ἀμάρτ. ἀρ'δαλᾶς Θεσσ. (Καρδίτς.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. *ἀριδάλι < ἀριῖδα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ας.

Ὁ ἔχων μακροὺς πόδας. Συνών. ἀριδάς 2.

ἀριδάς ὃ, Κύθηρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὗσ. ἀριῖδα καὶ τῆς καταλ. -ας.

1) Ὁ κατασκευάζων ἀριῖδας, τρύπανα Πελοπν. (Ἀρ-

